

Poštarna
povšeširana.

Uredništvo
in
upravništvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 35.

V Ljubljani, 2. septembra

AVTONOMO

Izhaja vsako soboto

se računajo:
pol str. 350 D,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 25 p.

Kaj je novega v politiki?

Lansko leto junija meseca se je zbralo v kopališču lidže 29 srbskih in hrvaških intelektualcev, ki so spoznali škodljivost sedanjega režima v državi. Ti ljudje so bili popreje pripadniki vseh mogočih strank, kmečke, demokratske, radikalne, republikanske itd. Imajo voljo započeti novo politično akcijo za sporazum med Srbi in Hrvatimi in za zboljšanje sedanje državne uprave v vseh panogah gospodarstva v kolikor je isto navezano na državo. Ti ljudje letos nadaljujejo. Za 10. september sklicujejo v Zagreb kongres „javnih delavcev“, ob kateri priliki izdajo tudi nov list v svrhu organizacije nove stranke, „Narodno slovo“. V svojem oklicu pravijo: Obča nesolidnost v javnem življenju, vodena po osebnih interesih poedincev, je postala nevarna tudi za razvoj naših narodnih in državnih prilik. To nesolidnost, ki je posledica splošnega povojnega zla, uporabili so brezvestni politiki, da razdvoje narodno življenje. Dve skrajnosti se vzdržujejo medsebojno s tem, da en del režimskih politikarjev daje prednost svojim osebnim ambicijam, in interesom pred državnimi. V ta namen zlovpotrebljuje državno moč, a na drugi strani en del opozicije, zlasti v „Hrvatskem bloku“, dela enako strastno, in koristeč se z grehi režima, nastopa pod vplivom poedincev proti državi sami. Nadalje pravi oklic, da ta nova skupina išče zdravila za sedanje bolešno stanje v **zdravi in močni politični akciji**, ki bo v društvu s sorodnimi elementi v stanju najti pravo pot do edinstva. Narodna inteligenca, doslej potisnjena v stran od obeh skrajnosti, mora kreniti na delo in enako spoštovajoč in uvažujoč zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev, združiti vse zdrave narodne vrste za boljši napredek v državi in za narodni sporazum na vseh linijah, na osnovi popolne enakosti in ene jugoslovanske državne misli, da se tako v vsem narodu zbudi in razvija tudi ena jugoslovanska narodna zavest.

Kakor nam poročajo, se tega zagrebškega sestanka udeleži tudi nekaj Slovencev. Če bo sestanek 10. septembra tudi v formalnem pogledu rodil novo politično stranko, pomeni to razbitje sedanje edinstvene demokratske stranke. V koliko so točne nadaljne vesti, ki krožijo v tej zvezi po svetu, ne moremo kontrolirati. Trdi pa se, da se bodo pridružili tej novi stranki srbijanski demokrati (nekdaj „samostalni“) pod vodstvom tč. predsednika demokratskega kluba v belgrajskem parlamentu, Ljube Davidoviča, med tem ko bi pri nas v

Sloveniji s to stranko politično kooperirala Narodno-socialistična stranka in pa tisti demokrati, ki jih pri nas vodita gg. dr. Vl. Ravnihar in dr. Triller.

Če je na tem kaj resnice, potem ni izključeno, da se bo razbila sedanja vladna koalicija, zlasti še, ako bi se zaeno razbil tudi radikalni klub po inicijativi Stojana Protiča. Ako se sedanja politična situacija razvozlja v tej smeri, potem bo sledila volilna vlada s Stojanom Protičem na čelu, in nove volitve v državni zbor, z geslom revizije ustave, bodo prišle preje kot pa volitve v problematične „oblastne“ skupščine.

Pred kratkim je prinesel Radičev „Slobodni Dom“ izjavo „Hrvaške republikanske kmečke stranke“, da bo ista pri prihodnjih volitvah nastopila sama in ne skupno z ostalimi hrvaškimi „gospodskimi“ strankami, s katerimi tvori takozvani „Hrvaški blok“. Ta izjava je zbudila občo pozornost, kajti s tem bi bil „Hrvaški blok“ razbit. V Belgradu so se vladinovi tega silno razveselili, zlasti pa demokrate. Blokaška dnevnik „Obzor“ in „Hrvat“ sta prinesla več polemičnih člankov proti omenjeni izjavi. Kmalopas se je pokazalo, da „Hrvaški blok“ ni tako rahla stavba, kakor si žele nekateri. V zadnji številki „Slobodnega Doma“ piše Štefan Radič takole, popravljajoč utis omenjene izjave svoje stranke:

„Naša hrvaška gospoda je narodna v vseh treh pravicah: protivna je vsaki oblasti in vladi, ki prihaja na Hrvaško od zunaj; iskreno ljubi našo hrvaško domovino in vso njeno staro in novo kulturo in godovino; ni v nobenem pogledu protivna kmečkemu ljudstvu in vedno več jih je, ki razumejo tudi naš kmečki človečanski republikanski pokret in postajajo tako najboljši kmečki pomagači in sodelavci.

Kadar toraj žigosamo „gospodo“ in obsojamo „gospodsko politiko“, potem se to ne tiče one naše hrvaške narodne gospode, ki je ravno dandanes bolj in bolj žrtev brezobzirnih in nesposobnih belgrajskih vlastodržcev.“

In dalje: „Protivnost kmečke stranke proti „gospodi“ se nanaša toraj na ono „gospodo“, ki jo je najti v vseh, pa tudi v kmečki stranki, in ki svoje razmerje do kmetov ni regulirala na temelju činjenje našega najnovejšega političnega razvoja. Ta razvoj je obilježen z narodnim in političnim gibanjem hrvaških kmetov, ki so, prestavši krvavi krst v svetovni vojni, postali samostojen politični faktor v politiki hrvaškega naroda. Hrvaški kmet postaja vsak dan narodno in politično zavest-

nejši, izobraženejši, vsled česar odpadajo ograde, ki so doslej delile „narod“ in „gospodo“. Ustvarja se nov položaj popolne socialne enakosti in ravnopravnosti. Na mesto odnošajev med vodji in vodenimi; stopa vzajemno delo, kjer ni stanovskih razlik, temveč zgolj individualna razlika, ki obstoji med člani vsakega poedinega stanu. Tako prebujeni in zavedni hrvaški kmet jasno spoznava dva cilja svojega pokreta: **narodno-politični in socialni**. Hrvaški kmet hoče samostojno politično hrvaško organizacijo, v kateri hoče izvrševati praktično narodno suverenost, pravico samoodločbe.“ In dalje pravi Radič: „Hrvaški kmetje ali točneje preogromna večina hrvaškega naroda s svojim ustavnim zastopstvom na čelu, ne samo da ni zapustila skupne fronte, temveč se je na braniku hrvaške državne in narodne fronte tako ustalila, da noče ničesar čuti o čisto stanovskih vabilih ne od strani srbijanskih zemljoradnikov, niti od strani slovenskih samostojnih kmetov, kaj še da bi hotela poslušati šepetanje in predloge mnoge službene gospode, počenši od najvišjih mest izmed vlastodržcev.“

Tako torej z razbitjem hrvaškega bloka za enkrat ne bo nič. Spričo tega, ima akcija gospode, o kateri smo govorili spočetka tega članka, malo izgleda na uspeh med širokimi narodnimi masami. Zakaj poroča se, da Radičeva stranka narašča vse bolj in bolj, zlasti v Bosni, kjer hite tudi hrvaški muslimani v njegov tabor.

Zagreb postaja za našo novo državo tudi važno politično središče. Tej državi je sporazum med tremi narodi tako potreben kot človeku vsakdanji kruh. Preko krepko organiziranega hrvaškega naroda za stalno ni mogoč noben režim, razven z bajonetmi, na katerih pa ni mogoče dolgo sedeti.

Nove politične in socialne reforme so potrebne. Zato je tudi za Slovence prišla zadnja ura, da stopijo na plan kot organiziran zaveden in aktiven kmečko-delavski narod. Politična apatija ni na mestu, ako nočemo, da za dolgo dobo podjarmi ves naš delavni narod **velekapital** nove, mlade buržuazije, ki jo je rodila nesrečna vojna. Od tega je tudi odvisno, ali bo bodoči razvoj naše družbe šel po potih evolucije in reform ali pa bo končal — v krvavi socialni katastrofi.

Indeks.

Kaj je to — indeks? Indeks je tuja beseda, latinskega izvora, in pomeni „označba“. Namreč označbo tistega števila, ki nam pove, za kolikokrat se je kakšna stvar podražila v primeri s to ali ono dobo. Če n. pr. vemo, koliko je veljalo 1 kg mesa l. 1914. in koliko velja danes, nam pove „indeksno število“, kolikokrat je mесо danes dražje kakor je bilo l. 1914.

Danes je navada v vseh državah, da izražajo z indeksnimi številkami narast draginje, to pa zato, ker računajo na ta način tudi poviške uradniških plač in delavskih mezd. To je čisto pravilno, kajti naravno je, da mora človek danes imeti toliko večje dohodke, kolikor večja je draginja, če hoče ohraniti svojo delovno moč in sposobnost.

Pri zadnjih pogajanjih z zastopniki trboveljskih rudarjev so sklenili tudi za trboveljske rudarje uvedbo indeksa. Izračunali bodo namreč vsaka dva meseca, za koliko se je živež v tej dobi podražil in tej podražitvi odgovarjajoče dnevne mezde bodo prejimali rudarji prihodnja dva meseca. Tako smo torej tudi v Jugoslaviji srečno prišli do indeksa, torej tja, kjer so delavci v Avstriji in Nemčiji že zdavnaj.

Priznati je treba temu načinu izračunavanja plač, to vredenost, da avtoma-

tično zapira pot vedno novim, vsled rastoče draginje neizogibnim štrajkom delavstva. Zato je več kot gotovo, da bodo ta način izračunavanja in izplačevanja delavskih mezd zahtevali tudi delavci drugih vrst v celi Jugoslaviji.

Indeksa pa ne bodo zahtevali le delavci, ampak tudi uradniki, kajti oni se nahajajo v istem položaju kakor delavci in se jim gotovo ne bo dolgo ljubilo prerokati se z vlado vsaka 2 meseca za zvišanje svojih prejemkov.

Kakor hitro pa bo „indeks“ pri nas splošno vpeljan, se bo začelo to, kar se je zgodilo v Avstriji: Posledica indeksa je splošni finančni polom v Avstriji. Stvar se razvija namreč čisto lepo: Najprej zvišanje plač, temu sledi nov draginjski val, in temu novo tiskanje bankovcev. Potem se začne od kraja: zopet zvišanje plač, zopetna draginja in še večje število novega papirnatega denarja. To kolo se vrti vedno hitreje in hitreje, dokler se vse skupaj ne zruši v — nič! Avstrija nam to živo dokazuje.

Indeksne številke imajo smisel le takrat, če država ne računa po indeksu le svojih izdatkov, ampak povišuje na podlagi indeksa tudi svoje dohodke, predvsem davke. To se pa pravi z drugimi besedami: Začeti je treba računati v **zlatu**, v mednarodni stalni veljavi (ne

LISTEK.

Slovenska stara umetnost — dokument slovenske kulture.

Historična razstava slovenskega slikarstva, ki je odprta za časa II. ljubljanskega velikega semnja v prostorih sred. teh. (obrtne) šole na Mirju v Ljubljani (od 2. sept. do 11. sept. t. l.) je kulturni dogodek. V teh za Slovenstvo najzgodnejših časih, ko je razkosano na tri države, ko hočejo še torzo-Slovenijo razdeliti, ko zanikajo lastni rojaki nadaljni obstoj Slovenstva in ga hočejo s silo vdušiti, pretrgala se je zavesa zgodovine ter pokazala čestitljivi obraz nekdanje slovenske kulture. Ta duhovni obraz slovenske stare umetnosti zre iz časov, ko se Slovenija ni končala na Karavankah, ampak na severu pri koroškem Št. Vidu, na jugu pa ne na Raketu, ampak v solnčnih beneških ravninah, ko nam je „solnce zahajalo še za nogradi laškimi“. Vse ono, oziroma do-

sti tistega, kar je produciral slovenski umetniški duh takrat, zbranega je v dvoranah histor. razstave slov. slikarstva. Slovensko slikarstvo od časa renesanse t. j. od konca 16. oz. začetka 17. stoletja, preko visoko ravitega baroka in rokokoja, dobe klasicizma in ljubkega, globoko čustvenega bidermajerstva, v katerem je živel tudi naš veliki Prešeren, dobe romantike in idealizma do časa modernega realizma nekako konca 70ih let 19. stoletja je sijaen dokument, da slovenska kultura živi dosti nad tri sto let ter je bronast spomenik upravičenosti in zmožnosti življenja in bodočega razvoja Slovenstva, ki je kulturni faktor, samonikel in temelječ v zgodovinski, davni tradiciji. Slovenska kultura ima tiste tradicionalne pravice do obstoja kot kultura velikih zapadnih narodov, kajti če se meri z relativnim merilom ter vpoštevja malostevilnost in eksponiranost slovenskega naroda, je ta narod med narodi izmed najkulturnejših ter se ne more primerjati z ostalimi južnoslovanskimi narodi,

ki jih po starosti in koneksiteti kulture nadkriljuje. Na histor. razstavi videti je jasno tradicijo razvoja slovenske umetnosti skozi skoro 350 let; vplivala je pač Italija, vplivala pozneje tudi nemškoavstrijska umetnost, toda preko vseh teh, tudi dobrodejnih vplivov, gre rdeča nit samostojnega snovanja in ustvarjanja ter živa vez od mojstra do mojstra. Sto let prej, predno nam je dala usoda zvezdo pesništva, Prešerna, pojavili so se štirje evangelisti slovenskega slikarstva, Valentin Mencinger (1702 do 1759), rojen pod Triglavom, Franc Jelovšek (1700—1764) živeč v Ljubljani, Cebej (1720—1776) iz solnčne Goriške in Fortunat Bergant (1720—1769) ki je umrl v Ljubljani. Pred 200 leti je (1734) zasnoval Jelovšek, sicer znamenit freskant obraz svoje madone v „Sv. Družini“, idealizirano milo obličje slovenskega tipa, malo časa za njim ustvaril je sicer resnobni dekorativni Mencinger v trenutku zadivljenja v svoji „Imamlati“ isti krasni, nežni slovenski tip, v perspektivni okrajšavi se pojavi tudi

izpod čopiča Goričana Cebeja obraz Madone v solnčnem „Nebovzetju“ vzeti iz slovenskega naroda na Goriškem. Za to je naša stara umetnost slovenska, ker je izšla iz duše našega ljudstva, ker je umetnik preteklih stoletij izražal tisto, kar je čutilo ljudstvo, kar je bil sploh znak umetnosti do francoske revolucije po Evropi. Iz religioznosti se je rodila naša stara umetnost, iz visoke emanacije človeškega duha. Takega značaja pa je bila tudi že umetnost naših najstarejših umetnikov, počenši od koroških slikarjev v cerkvi sv. Heme v XIII. stoletju, potem gotikov in po večini tudi naših „Schiavonov“, ki so pomagali v dobi italijanske renesanse graditi beneško umetnost v 16. stoletju.

Ze od časov Plavca, ki je delal na Kranjskem in Štajerskem, do po produktivnosti skoro Muriilla dosegačega Mencingerja, skozi do Langusa, čutili so se naši stari umetniki kot enota. Ljubljana jim je bila že tedaj središče, vsa slovenska zemlja pa domovina. Instinktivno. Bohinjski Mencinger je imel na-

v kaki premakljivi in nestalni „pšenični“ valuti!). Kaj mi pomaga, če rečem, da imam v žepu 2000 kron, če je teh 2000 papirnatih kron vrednih le 20 kron v zlatu in zanje tudi več ne dobim? Vse te silne številke z ogromno vrsto nič na koncu so navaden številčni švindl, ki ljudi samo moti in bega, ne zaleže pa nič.

Vpeljava indeksa za preračunavanje plač je torej jako dobro sredstvo za izognitev večnih štrajkov in mezdnih bojev, ob enem pa je jako nevarno sredstvo, če se ga rabi enostransko. Najboljše je gladko računanje v zlatu pri dohodkih in stroških.

vek ne bi dal kruha, da se pošteno najde, pa bi domačin v domači deželi bil obsojen na lakoto? Pri nas takih umazanij nismo nikdar poznali, toda če jih bomo spoznali, jih bomo znali porabiti v prvi vrsti nad onimi, ki so

nas z njimi seznanili. Se živi Pravica in tudi centraldemokratske ošabnosti bo enkrat konec! Principijelnega pomena dr. Krajgherjeve zadeve javnost ne bo pozabila od danes do jutri.

Grda politika.

Že v zadnji številki smo na kratko poročali, da je vlada ukazala poslali v pokoj dosedanega ravnatelja ljubljanske bolnišnice g. dr. Krajgherja. O tem slučaju pa moramo danes spregovoriti še par besed, ker je tako umazan in tako vnebovpijoč, da nimamo dovolj ostrih besed za obsodbo takega nastopa državne oblasti.

Stvar se je odigrala na sledeči način. Kakor je našim čitateljem znano, je medicinski oddelek ljubljanske visoke šole boleč trn v petah slovenskih centralistov. Ti ljudje so poskušali že z vsemi mogočimi sredstvi ta učni oddelek našega vseučilišča ubiti in uničiti, a doslej se jim to le še ni posrečilo. Zato so poskusili stvar »udešiti« drugače. Rekli so: Vzemimo medicinskemu oddelku potrebne prostore in postavimo ga na cesto — tam bo že poginil!

Medicinski oddelek ima svoje prostore v bolnišnici, koje ravnatelj je do nedavnega časa bil dr. Krajgher. Tega moža pa so se centralisti hoteli in tudi morali znebiti, ker so rekli, da ni njihov politični hlapec in da bi se morebiti njihovim umazanim načrtom uprl.

Za njegovo odstranitev pa je bilo treba najti kakšen vzrok, ker kar tako na lepem ljudi metati iz službe tudi v naši državi ne gre. Zato so poslali nekega belgrajskega Balkanca v Ljubljano, da »nadzoruje« poslovanje bolnišnice. Mož je dobro vedel, da mora nekaj najti in je tudi našel: mred, slaba hrana bolnikov itd. Na podlagi teh izmišljenih ali potvorjenih vzrokov je dr. Krajgher moral iti!

Če pa vprašamo, zakaj slovenski centralisti tako silno nasprotujejo obstoju medicinske visoke šole v Ljubljani, dobimo sledeči odgovor: Ker so profesorji na tem zavodu učitelji mladine, ki se čutijo popolnoma neodvisne in zato ne marajo igrati za vseučiliškega profesorja sramotne in poniževalne vloge strankarsko-političnih priganjačev, in sicer tudi za centralistični JDS ne!

Tako izgleda politična stran te zadeve.

Veliko vlogo pa igrajo pri celi stvari tudi osebnosti. Letos na spomlad je rekel dr. Krajgher baje v neki privatni družbi, da je dr. Žerjav politično korupten človek. Tako približno se je vsaj glasila obdobjev. Seveda se je našel možakar — lep kavalir! — ki je te v razgretem političnem pogovoru izrečene besede še gorke nesel dr. Žerjavu pod nos. Posledica je bila seveda tožba. Ker je pa dr. Krajgher izjavil, da nastopi dokaz resnice, se tožba do danes še ni izvršila (po mesecih!! op. ur.). Ta zadeva pa je spravila dr. Žerjava očividno tako iz du-

ševnega ravnotežja in razpalila v njem tako maščevalnost proti svojemu političnemu nasprotniku, da ga je sklenil popolnoma »ubiti« s tem, da mu vzame njegov vsakdanji kruh!

Torej dve muhi na en mah — privatno maščevanje nad dr. Krajgherjem in politično maščevanje nad neposlušno in neubogljivo medicinsko šolo!

Prva neverjetnost, ki se je pri tej celi stvari dogodila, je okolnost, da nismo do danes nikjer slišali ali brali, kaj je na poročilo o uradni preiskavi o razmerah v bolnišnici povedal dr. Krajgher sam. Javnost pozna samo uradno izrečene obdobjev proti dr. Krajgherju, nič pa ne ve o njegovem odgovoru ali o njegovi obrambi. Ali mu je bilo pri preiskavi sploh dana prilika, da se zagovarja? Kdo vé! Mnogi bodo sicer rekli, da zadostuje »uradna« obdobjev, baš ker je »uradna«. Mi smo pa ponižnega mnenja, da so take izjave, kjer govori samo eden, enostranske in zato prerade tudi pristranske in zato prav lahko tudi krivične, pa če so stokrat »uradne«! Proti taki balkanski metodi, da se more vreči na cesto čovek le na podlagi kakšne, magari »uradne« izjave, ne da bi mu bila dana prilika tudi primerno se zagovarjati, moramo pa najodločnejše ugovarjati. In če je tudi bila dana obtožencu prilika zagovora — zakaj se ne objavi »uradno« tudi njegov zagovor, če se je objavila že obtožba? To je silno nevarna metoda političnega boja, ki izroča predstojnikom njihovo podrejeno osobje na milost in nemilost in jih pretvarja v pravcato turško rajo! Ali danes še merodajni gospodje prav nič ne računajo z možnostjo, da se utegne ta metoda v dohodnem času bridko maščevati nad njimi samimi? A glej čudo: Proti takim za celokupno uradništvo silno nevarnim metodam se ni vzdignil iz uradniških krogov samih do danes niti en glas! Tako so ti reveži potepani in ponižni pod krutimi udarci centralističnega biča.

Nesramnega poskusa, dr. Krajgherja politično ugnati v kozji rog s tem, da se mu odvzame njegov vsakdanji kruh, pa pri najboljši volji ne moremo imenovati drugače kakor svinjsko svinjarijo. Pri dr. Krajgherju se ta poskus sicer ne bo obnesel, ker je zdravnik in ima pravico obesiti svojo tablico na hišna vrata, ampak kaj naj počne človek, ki ni neodvisen zdravnik, če ga tako ljubeznjivo posade na cesto? To je brezprimeren škandal! Odkod pa si jemljejo slovenski centralisti pravico, da bodo kratili domačemu človeku v domači deželi jesti domači kruh? Ni ga umazanega cigana, kateremu naš člo-

ročila na Štajerskem in Primorskem: prelepa njegova „Immaculata“ bila je že prej na Kostonjčevici pri Gorici. Lindar rojen l. 1738. v Celovcu, učil se je najprej v Ljubljani, predno je postal slaven akademik na Dunaju. Goričan Cebaj deloval je po vsem slovenskem ozemlju, Gorenjec Langus živel je več časa v Trstu, Goričan Tominc pa v Ljubljani. Slovenska umetnostna kultura je homogena, je narodna in je skupnost. Bila pa je tudi popularna, n. pr. dela treh Lajerjev (konec 18. in začetkom 19. stoletja) in njih učencev prodrli so med široke sloje. Vsa ta umetnostna kultura je bila teritorialna.

Slovenska umetnost v preteklih stoletjih pa je bila tudi izventeritorialna. Od Schiavona Janeza s Krasa, ki je slikal l. 1560 za papeža Pija IV. v rimskem Belvederu palazetto skupaj s Fredericom Barvecijem, do bratov Janšev, ki sta na Dunaju in v Nemčiji ovckovečila v bakrorezih nebroj krajin, do slovitoga Franceta Kavčiča, ki je umrl na Dunaju l. 1828 in mnogih drugih, so slovenski

umetniki ustvarili velike umotvore izven domače zemlje. Ta slovenska umetnost, najvišje kvalitete, priznana ne kot slovenska, nego prištevana tujim umetnikom, je duševno naša ter stoji v duhovni zvezi z našo slovensko kulturo, ker jo je rodil slovenski človek. Teh naših umetnin ni na histor. razstavi slovenskega slikarstva razen par del Janševih iz konca 18. stoletja. Za to pa ni manjši slovenski prispevek tujim velikim kulturam. Kdo ga je še dal v taki meri in taki dobroti kot slovenska individualnost z ozirom na svojo skromnost?

Ignoranti, ki zanikajo obstoj Slovenstva, ne poznajo žive sile, ki veče stoletja z jeklenimi vezmi s sedanostjo in prihodnostjo. Stoletna kultura se ne da podreti z nevednostjo in frazami. Vse, ki so zrastle iz zemlje, na kateri so rojeni, ki imajo pogled odprt, bo čestitljiva tradicija in globina slovenske kulture krepčila za njih boj za bičano in križano Slovenstvo.

DOPISI.

Z Notranjskega nam pišejo: »Z ozirom na članek v 25. št. Vašega cenj. lista povdajam v naslednjem v par vrsticah svoje skromno mnenje. — Stojim na stališču, da bi zamogli avtonomisti, njih somišljeniki in prijatelji nastopiti pri bodočih volitvah najbolje na ta način, da se osnuje nov avtonomistični blok, ki bi potem nekako tako nastopal kot hrvaški, na vsak način pa bolj složno kot sedanji opozicijski. — Po mojem mnenju bi namreč z ustanovitvijo nove stranke ne želi pričakovanih uspehov in to iz razloga, ker so ljudje, očigled svojim žalostnim izkušnjam pri Pueljevi SKS, da vsake kakršnekoli nove stranke zelo nezaupni. Poleg tega dvomim, da bi hotele sedanje opozicijske stranke — akoravno v dosego najboljših namenov — žrtvovati svoje ime, ki je prišlo takorekoč v meso in kri vsakega poedinega somišljenika. Znano je, da že ime stranke vleče kakor nevidljiva sila ljudstvo nase. Tudi z združenjem v eno sedanjo, že

obstoječo stranko, ne bi bilo mnogo doseženo. — Pripomnim, da bi bil podpisani za svojo osebo načeloma za ustanovitev avtonomistične stranke, vendar kakor omenjeno, v interesu splošnosti in stvari same, bi to zaenkrat še ne bilo umestno. Za enkrat, pravim; mogoče bi se kasneje, ko se razblinijo ljudski predsodki ter zadobi ljudstvo boljše razumevanje do avtonomistične misli same, ustanovila enotna stranka z avtonomističnim programom. Z avtonomističnim blokom toraj, katerega glavna naloga bi bila neustrašen boj proti kateremu — ter karšnekoli nadvladju centralističnih strank ter njihovemu svetonu egoizmu, dosegla bi se enotna fronta, ki bi šla z jasnimi vizirjem, podkrepjenim z voljo našega kmeta, delava in izobraženca, teh res pravih državotvornih elementov, ter po jasno zarisani poti do svojih nepristranskih ciljev — do svoje pravične, zadostilne zmage.

Dnevne vesti.

Našim prijateljem in naročnikom. Stara resnica je, da je vedno nevarno povedati resnico. To doživlja tudi naš list sedaj na sebi. Ker pišemo brez ozira na levo in desno o vsaki stvari tako, kakor nam veleva naša vest in dolžnost do javnosti, smo si pridobili veliko število nasprotnikov, ki bi nas rajši danes kot jutri utopili v žlici vode. Plaše nas in nam groze na vse mogoče načine in prav nič čudnega ne bi bilo, če v svojem boju za pošteno in dobro slovensko stvar omagamo zaradi tega, ker nimamo nikakih posebnih denarnih sredstev na razpolago razun naročnine in skromnega števila oglasov. Naša glavna moč pa tiči v naročninah. Če bo število naročnikov dovolj veliko, bomo mogli vzdržati tudi pri visokih cenah za popir in za tiskarniške in upravne stroške, sicer ne. Če je torej našim prijateljem kaj na tem ležeče, da se list vzdrži tak, kakor je, potem jih prosimo: Vsak naj pridobi vsaj enega novega naročnika! Sicer pridemo v nevarnost, da vsled gmotnih razmer omagamo, kar gotovo mnogim našim prijateljem ne bi bilo všeč. Agitirajte torej za „Avtonomista“, pridobivajte mu novih naročnikov in oglasnikov in dopisnikov.

Zidajte hiše! V „Slov. Narodu“, glavnem glasilu slovenskih samostojnih kmetov, smo čitali, da bo izdelan nov pravilnik k stanovanjski naredbi, ki bo določal sledeče: Kdor v novi stavbi ne odda kakšnega stanovanja tekom dveh mesecev, temu lahko zaseže stanovanjske prostore stanovanjska oblast, ki določi tudi ceno za novo zidane stanovanjske prostore. — Če bodo ljudje vedeli, da ima tekom dveh mesecev stanovanjska oblast pravico do zaplembe tudi novih prostorov, ki veljajo danes milijone, seveda nihče ne bo zidal nove hiše za najemnike, ker bo vsak trdno prepričan, da bo stanovanjska oblast v svoji „državotvornosti“ določila ceno v papirnatih kronah, za katere si gospodar ne more kupiti niti četrt vina na mesec. S tako trapasto naredbo bodo ljudje prisiljeni zidati najdražje, to je enostanovanjske hiše zase. Najdražje so te hiše zato, ker morajo imeti isti temelj in isto streho, kakor če bi bila vmes še dva nadstropja. Kdor pa vé, koliko danes hiša stane, na drugi strani pa vé, koliko plača državna oblast za zaseženo stanovanje, ta bo raje svoj denar pri priči zapil kakor da bi zidal — za druge. Če država svojih uradnikov, katere beraško plačuje, z njihovo beraško plačo ne more spraviti pod streho, naj zida za uradnike potrebna stanovanja sama, naj pa nikar ne pričakuje, da bo kakšen privaten človek zabil svoje težko prihranjene novce v nove stavbe zato, da mu bo plačeval beraško plačani državni uradnik beraško, od države odmerjeno najemnino. Uradnik

služi državi, torej naj ta zanj skrbi in ga primerno plača, da bo lahko tudi uradnik prišel pod novo streho. Princip Žerjavove socialne politike, ki pravi, da vzemi meni, da dobiš ti, ni pravilen. Pravilen princip je: Če ima eden, preskrbi tudi za drugega, da bo tudi on imel! Tega načela seveda naša „socialna smrt“ ne pozna. Ona bi rada samo jemala, toda umetnost bo najti tepca, ki bi dajal. Kdor ima denar ali kredit, pod takimi pogoji ne bo zidal, in če je še tako navdušen centraldemokrat.

Jože in Tone ali skrivnosti valute. Jože in Tone, to sta dva, sicer ne bi imel vsak svojega posebnega imena. Zato hočemo povedati najprej, kako se je godilo Jožetu. Jože — to je krstno ime, piše se pa magari Petrič — je imel strgane hlače, čisto scefrane. Treba je bilo misliti na nove. Ker je pa imel Jože rdeč nos in je pričakoval, da se mu kmalu spremeni v plavega, je jasno, da ni imel svojega denarja on, ampak njegov denar so imeli razni krčmarji. Za nove hlače je šlo torej bolj težko. V svoji stiski in potrebi se je obrnil na znanega krojača s prošnjo, naj mu pove, koliko bi veljale navadne, priproste „cajgaste“ hlače. Svota je bila strašna: 500, reci in piši: petsto kron. Ker je pa Jože energičen človek, se je zavzel, da ne bo več svojega nosa barval niti z vinskim rdečilom niti s šnopsarskim plavilom, ampak bo varčeval za nove cajgaste hlače. In ko je res prihranil 500 kron, se je oglašil pri krojaču za hlače. A glej vraga: Krojač mu je rekel, da veljajo hlače že tisoč kron. Žalosten je odšel Jože v svojih razcefranih hlačah na cesto in zopet je varčeval. Varčeval in nahranil je tisoč kron — še nikdar v svojem življenju ni imel Jože toliko denarja v svojem žepu. Globoko zatopljen v premišljevanje, kakšno silajno mavrico bi si že lahko špogal za ta denar na svojem nosu, je šel Jože zopet h krojaču — a ta mu je rekel, da hlače veljajo že tisoč petsto kron. — Zopet varčevanje, zopet preklinjevanje. Nahranil je nesrečnik do danes že štiritisoč kron, pa še nima dobrih novih hlač, ker veljajo že pettisoč kron. Zato nosi Jože, vesten hranilec krasnega papirnatega denarja, še danes razcefrane hlače, prihranek pa je izpremenil v nove dinarske dolarje, ki „puščajo“ plavo baŕvo, s katero si maže svoj nos, da bo vsaj ta plav. — Drugačen „kunde“ je pa Tone. Ta je vzel denar na posodo in sezidal hišo. Tako za nekili 300 tisoč. Počakal je 2 meseca in prodal bajto za pol milijona. Čisti dobiček 200 tisoč. Za ta denar je kupil novo stavbišče, dvignil na njem novo hišo — kredit stari — in jo prodal za 1 milijon pristnih „jugokron“. Čisti dobiček: pol milijona. S tem denarjem je začel zidati novo hišo v 3 nadstropja. Na prodaj za 3 milijone, dobiček 1 milijon. Ker upamo, da bo Ton-

ček še nadalje zidal vedno nove hiše, bo čisto gotovo postal še milijarder, čeprav le v „jugokronah“. Ker sta pa Jože in Tone velika prijatelja, ni dvoma, da bo srečni Tone Jožetu izdatno pomagat do plave farbe na nosu. — Morala te zgodbe pa se glasi: Delaj „puf“, dokler ga moreš, ker plačal boš dolgo ve v mnogo slabšem denarju kot si ga dobil. Ampak kje „puf“ vzdigniti, to je tisto veliko vprašanje!

Velika župana za Slovenijo. Po novem redu dobi Slovenija dva velika župana, enega v Ljubljano, enega pa v Maribor. Ker se doslej še niso mogli zediniti glede kandidatov za bodočo velikožupansko čast, je sklenilo ministrstvo za notranje zadeve, da pošlje v Slovenijo dva višja srbska upravna uradnika za velike župane. Mi ta korak centralne vlade popolnoma odobravamo — bodo vsaj enkrat tudi zadnji slepci izprevideli, kaj pomeni centralizem.

Nova kočevska železnica. Kakor izvemo iz dobro poučenega vira, začno graditi novo kočevsko (Puceljevo) železnico že prihodnji teden.

15 milijonov dolarjev ali skoro pet milijard kron je dobila baje „Narodna banka“ izplačanih na račun ameriškega posojila. Ker se pa mednarodna borza za take bagatele ne meni, je cenila mednarodna trgovina naših 100 kron v četrtek na celih 1-35 švic. frankov, kar znači znaten napredek — na potu navzdol.

„Avtonomistično kovačnico“ naziva „Jutro“ Blaznikovo tiskarno. Tam so namreč zagrešili po poročilih listov neki uslužbenci neke nepravilnosti, za katere je sedaj — po „Jutru“ odgovorna tiskarna, in sicer zato ker se v njej tiska „Avtonomist“! Vprašamo: Kdo je tiskal vizitke z imenom „Čeč“ in kje? Ali sta „Delniška tiskarna“ in centralizem odgovorna za lopovščine posameznikov?

Sicer pa „avtonomistična kovačnica“ jako dobro dela; fino, solidno in po ceni, mnogo boljše in cenejše kakor pa „Delniška tiskarna“, vsled česar jo cenjenemu občinstvu mnogo bolj priporočamo kakor „Delniško“. To pa ne na prošnjo „avtonomistične kovačnice“, ampak iz lastnega nagiba.

Prezgodnje veselje. Gospoda ministra Pucelja je belgrajski list „Balkan“ te dni silno napadel in mu očital razne lepe stvari. Ko je gospod minister za ta časnikarski napad belgrajskega lista zvedel, si je zadovoljno mencial roke in rekel: „Sedaj ga pa bomo zopet enkrat, tega „Avtonomista“, ker bo čisto gotovo to notico ponatisnil, vsled česar ga bom tožil in pravdo dobil.“ Pa ne bo nič, gospodine ministre! „Avtonomist“ ne bo nič ponatisnil, sedaj ga pa tožite, če ga morete!

Gospod minister Pucelj je po poročilu nekega lista kupil grajščino nekje v Slavoniji. To ni res. »Slov. Narod« še ni nič poročal o tem. Če jo je pa res kupil, bo »Slov. Narod« poročal o tem nakupu šele tja za božič, kar je čisto v redu. Kaj pa je treba ljudem naenkrat vse vedeti?

G. minister Pucelj v Horjulu. Pretekli teden je priredil g. minister Pucelj shod v Horjulu. Horjulci so bili zanj tako navdušeni, da je občinski odbor že vzel v pretres predlog, da izvoli g. ministra za svojega častnega občana. G. minister Pucelj je pa sklenil, da bo prihodnjič vzel s seboj v Horjul pošten kos ogrske salame in velik kos sira in kruha, ker je postrežba v horjulskih gostilnah baje bolj slaba in človeku še pošteno kosilo ne dajo... Obširno poročilo o krasno uspelem shodu g. min. Pucelja v Horjulu pa priobči prihodnje dni »Slov. Narod«.

Rudarski štrajk v Trbovljah je končan. Rudarji dobe nekaj procentov poviška svojih plač, zato pa bo tudi premog za lepo število odstotkov dražji. Je tako, kakor vedno: Kar si delavec na eni strani pripori, mu na drugi strani odvzame nova draginja.

Srbski kmetje v Sloveniji. Prihodnji teden pride v Slovenijo večje število kmetov iz Srbije, da si ogledajo naše kmetiško gospodarstvo. Samoposebi umevno je, da jih bodo Slovenci povsod sprejeli z bratsko gostoljubnostjo, v zavesti, da so to zastopniki srbskega ljudstva, ki ni nič krivo za politične napade svojih vlastodržcev, pod katerih težkim jarmom oni mogoče še bolj zdihujejo kot mi sami.

Občinske volitve v Ljubljani. Občinske volitve v glavnem mestu »Ljubljanske oblasti« se bodo vršile po najnovejših poročilih dne 3. decembra. Za nove volitve predlaga »Slov. Narod« ustanovitev neke nove gospodarske stranke, ki naj bi bila menda zadnje zatočišče in pribežališče raznih »odžaganih« političnih veličin. »Narod« pa prihaja s svojim predlogom brzokone prepozno. Kakor se govori, je nova gospodarska stranka že ustanovljena. Tajnik nove stranke je akademični slikar g. R. S., hud umetniški protivnik slikarja g. V., ki je odbornik ljubljanskega »mesnega« odbora radikalne stranke. Za »farbanje« volilcev bodo imele torej nove stranke na razpolago same akademične strokovnjake.

Domači pozdravi. Če greš danes po ljubljanskih ulicah, te navadno vsi znanci pozdravljajo s pozdravom: Zdravo! — Če greš pa na deželo, med nepopačeno ljudstvo, te bodo ljudje pozdravljali z „dober dan“, dobro jutro“ in „dober večer“. Tako se pozdravljajo tudi Srbi. To povemo zato, ker je za naše ljudi v mestih merodajno navadno le to, kar imajo Srbi. Mogoče se bodo nekateri gospodje vsaj zaradi tega zopet pozdravljali s stari slovenskim „dobro jutro“ itd., ker so ti pozdravi navadni tudi v Srbiji. Kdor pa pride v Belgrad z jugoslavenskim „Zdravo“, ga Srbi silno čudno pogledajo, češ, odkod se je ta vzel?

Historična razstava slovenskega slikarstva je odprta od 2. do 9. septembra v ljubljanski obrtni Šoli na Mirju. Je del prireditve II. ljublj. velikega semnja ter veljajo zanj vstopnice za veliki semenj. Aranžirala jo je „Narodna galerija“. Prireditve je v kulturnem in umetnostnem oziru izreden pojav, ker Slovenci še nimamo galerije starejših umetnin, ki so na razstavi zbrane iz arhiva, samostanov in od privatnikov z velikim trudom in stroški. Je zbranih okoli 300 slovenskih slik iz zadnjih 300 let. Niti strokovnjaki niso pričakovali tako presenetljivih uspehov. Posebno so podpirali podjetje cerkveni krogi, zlasti ljubljanski škof, brez čegar pomoči bi ne bilo mogoče ustvariti tega velikega kulturnega dela. Ljubljanski veliki semenj, ki je pridobil letos poseben sijaj z histor. razstavo in pa požrtvovalni krogi okoli „Narodne galerije“ so si stekli nedvomne zasluge za slovensko kulturo. Vsak Slovenec iz Jugoslavije, Primorja in Koroške naj bi razstavo preštudiral nele obiskal.

Dr. Jan. Ev. Kreku v spomin. V nedeljo, 27. avgusta 1922, se je na bivši hiši Krekove matere v Selcih na Gorenjskem, ki je danes „Krekov društveni dom“, odkrila spominska plošča temu velikemu možu. Ljudstva je bilo na slavnosti zelo veliko. Slavnostni govor je imel g. dr. Korošec, ki je govoril lepo. Nastopilo je tudi mnogo drugih govornikov. Slavnosti je prisostvoval tudi znani nemški publicist in bivši član nemškega Rajhstaga (več. socialist) gospod Herman Wendel, ki je ranjkega Kreka in njegovo delo v svojih delih obširno in pravilno opisal.

Prva monografija o slovenski moderni umetnosti je bogato ilustrirani „Katalog Narodne galerije“, ki izide za ljubljanski veliki semenj. V tem „katalogu“, ki ima tudi tekst, je 30 prvovrstnih reprodukcij glavnih del slov. moderne. Je slovensko kulturno dejanje. Vsaka slovenska hiša izobrazenca, vse knjižnice itd. bi morale imeti to delo, ki stane le 30 dinarjev, na mizi. Naroča se na naslov: „Narodna galerija“ v Ljubljani. Prodajalo se bo tudi v kolportaži. Naročajte in kupujte!

Borza.

V Ljubljani pripravljajo resni in vplivni gospodarski krogi ustanovitev borze. Ker je borza velevažna gospodarska ustanova in ker smo tudi iz krogov naših čitateljev prejeli že več dopisov s prošnjo, da jim objasnimo, kaj je borza in kaj pomenijo tiste zagonetne številke, ki jih dan za dnem lahko čitajo v naših dnevnikih, hočemo poskusiti, da svojim bralcem kolikor mogoče poljudno in na kratko pojasnimo, kaj je borza in trgovina na borzi. Omenimo pa že vnaprej, da ne pišemo nobene učene razprave, ampak le kratko pojasnilo o tem predmetu.

Ljudje, ki imajo kaj na prodaj, imajo že od nekdaj navado, da se shajajo v svrhu izmenjave blaga na določenih mestih. Taka mesta so pri nas sejmišča. Na sejme priženo ljudje živino, pripeljejo drva in krmo, dovažajo žito in pri teh sejmiskih sestankih se sklene tudi marsikaka kupčija za blago, ki ga eden ali drugi ni pripeljal na semelj, pač pa ga ima doma.

Sejmišča navadno popolnoma zaščajo za domače krajevne potrebe malih kmetov in malih obrtnikov.

Vsa drugačna pa je stvar za velike trgovce in za veleposestnike, katerih gospodarski delokrog daleko presega ozke meje domačega kraja.

Veliki trgovci trgujejo tudi s tujimi državami. Za izvršitev svojih trgovskih poslov pa potrebujejo **tuj denar**. Vsaka država namreč zahteva, da se plača njenim državljanom pri njih kupljeno blago v njenem denarju (edino izjemo v tem oziru dela Jugoslavija, ki zahteva „zdravo“ valuto in s tem takorekoč sama uradno priznava, da svojemu denarju ne zaupa, op. ur.). Kje naj trgovec dobi tuj denar?

Dobi ga na borzi.

Borza namreč ni nič drugega kakor sejmišče, kjer se trguje ali z denarnimi vrednotami, ali pa z blagom na debelo, v velikih količinah. V nalašč za to določenem zbirališču — navadno imajo borze svoja lastna poslopja — se ob določenih dnevni uri sestanejo trgovci, zastopniki denarnih zavodov itd. in sklepajo kupčije, kakor rečeno, ali z različnimi domačimi in tujimi vrednotami ali pa z blagom.

Postava natančno določa, kdo more in sme biti član borze. To so navadno le protokolirani trgovci, ki plačujejo vzdrževanje obrata primerne letne zneske. Ljudje pa, ki niso člani borze, lahko tudi trgujejo na borzi, toda navadno le s posredovanjem bank.

Borza je torej navadno sejmišče, da se tako izrazimo, kamor pa nima dostopa vsak človek, ampak samo oni, ki izpolnijo gotove pogoje za pristop. Te pogoje določa deloma postava, deloma pa člani borze sami, ki si izdelajo lasten pravilnik za svoje poslovanje.

Kaj pa je predmet borzne kupčije? Že zgoraj smo (zaradi primera) rekli, da se na borzi kupčuje s tujim denarjem. To pa še ni vse; kajti na borzi se kupčuje z vsemi denarnimi vrednotami sploh, n. pr. z devizami, z akcijami, z obligacijami itd. Te vrste borze imenujejo „efektno“ borzo ali borzo za trgovino z vrednostnimi papirji. Ono borzo pa, kjer trgujejo z raznovrstnim blagom (z žitom, kavo, sladkorjem itd.), imenujejo „produktno“ borzo, to je borzo za trgovino s „produkti“ ali pridelki. Na vsaki produktni ali blagovni borzi pa ne kupčujejo navadno z vsemi vrstami blaga, ampak običajno le z eno, n. pr. z žitom, ali s sladkorjem itd. Zato govorimo o **žitni borzi** (v Novem Sadu), o **sladkorni borzi** (v Pragi), kakor je pač predmet posebne trgovine.

Ena posebna lastnost borzne trgovine je, da tja ni treba prinesiti s seboj blaga, kakor na sejm, ampak tam se sklepajo le kupne oziroma prodajne **podobe**, katere je treba potem izvršiti ali takoj ali v določenem roku. Če ima na primer kakšna banka večjo vsoto dolarjev in hoče te prodati, zastopnik

banke ne nese dolarje s seboj, ampak on sklene s kupcem samo pogodbo, da mu bo dala banka določeno število dolarjev po izgovorjeni ceni in sicer ali takoj ali pa v dogovorjenem času.

Kakor na sejmihih, tako igrajo tudi na borzi jako važno vlogo mešetariji. Razlika med obema vrstama mešetarjev je seveda velika in mešetar na borzi je velik gospod. Mešetarji dobivajo naloge za nakup ali za prodajo „blaga“ od vseh mogočih strani.

Najvažnejša zadeva na borzi je določitev dnevne cene za razno blago ali denar. Te cene imenujemo **kurze** ali tečaje. V glavnem je določanje cen odvisno od ponudbe in od povpraševanja, kakor na sejmju. Če je na sejmju mnogo živine in malo kupcev, je cena višja, v obratnem slučaju pa cena pade. Ravno tako je na borzi. Če je mnogo ponudnikov n. pr. za dolarje in malo kupcev za nje, je cena dolarju nižja in takrat pravimo, da je „dolar padel“. V nasprotnem slučaju pa pravimo, da „dolar raste“. Povprečne cene na koncu poslovanja določijo borzni funkcionarji in te cene objavljajo potem dnevnik in tudi drugi listi v oddelku za borzna poročila. (Dalje prih.)

Ljubljanski velesejm. V času od 2. do 11. septembra bo v Ljubljani drugi velesejm. Vodstvo tega podjetja daje vsa potrebna pojasnila vsem listom, naš list seveda dosledno prezira, kar nas prav veseli vsaj v toliko, da imamo **proste roke**, in o prireditvi pišemo lahko tako, kakor nam narekuje stvarnost in objektivnost. Nam sicer ni do tega, če nas velesejmski urad blagovoli upoštevati ali ne, ampak značilno je to držanje vseeno; ker s tem ugotavljamo: Centralisti so in ostanejo centralisti. — O prireditvi kot taki bomo torej lahko poročali in jo opisali in ocenili tako, kakor zasluži. Če bo dobra, jo bomo hvallili, grajali pa bomo, kar bo slabega. Za danes bi poklicali g. trgovcem le eno stvar v spomin: Lansko leto so razni trgovci pri velesejmski priliki sklepali kupčije na dolge obroke in so vsled valutnega padca prišli v silne zadrege. Letos je položaj isti in zato opozarjamo gospode trgovce: Ne sklepajte kupčij na dolge obroke po že vnaprej določenih cenah, ampak računajte z dejstvom štalnega padanja krone, da se zopet ne izpostavite velikim neprilikam kakor lani! Določajte cene blaga in razne dobave na podlagi mednarodnega kurza, ki bo veljal v času izvršitve dobave v Curihu!

Cene živine v Osjeku. Na zadnjem sejmju v Osjeku (Slavonija) je veljalo: teleta do 54 kron za kilo žive teže, krave do 26 kron, mlada živina do 30 kron. — Debele svinje do 78 kron, mršave do 74 kron.

Cene živine v Zagrebu. Voli prve vrste do 40 kron (za 4 krone dražji kot prejšnji teden), voli druge vrste do 34 kron, tretje vrste do 26 kron za kilo žive teže. Krave prve vrste do 30, druge do 26 kron. — Debele svinje do 98 kron, druge vrste do 75 kron.

Žitne cene v Novem Sadu. Pšenica 1775 kron za 100 kg, ječmen 1540, koroza 1540, moka št. 0 pa 2560 kron. Z ozirom na pad vrednosti krone je pričakovati zopet dvig blagovnih cen.

Vrednost denarja. V Curihu je padla vrednost krone na 1.35. Za 100 naših kron se dobi danes le še 1 švicarski frank in 35 centimov. To je najnižja doslej zaznamovana vrednost krone. Krona bo pa, kakor vse kaže, še padala. — V Zagrebu je pa veljal dne 31. avgusta: 1 dolar 372 kron, 1 lira do 17 kron. Ker je pričakovati še nadaljega dviga cen tujega denarja, bo mogoče za posestnike dolarjev dobro, če z zamenjavo še nekoliko počakajo.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Manufaktorni oddelek Gospodarske Zveze

LJUBLJANA, Dunajska cesta štev. 29 na dvorišču

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakovrstnega spodnjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga usnja, čevljev na drobno in dečelo.

Slavenska banka d. d. podružnica Ljubljana

preje Jugoslovanska Union-Banka

Zagreb.

Beograd.

Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

AFILIACIJE:

Budapest: Balkan bank R. T. Split: Jugoslov. industr. banka. Wien: Bankhus Milan Robert Alexander.

Delniška glavnica in rezerve ca. K 200,000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kapital: K 20,000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve ohrog K 6,500.000

Podružnice:
Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec.

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA.

Popolnoma varno
naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI

r. z. z o. z.

sedaj poleg nunske cerkve
l. 1923 v svoji lastni palači ob
Miklošičevi cesti poleg hotela
„Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo
po 5% brez odbitka rent-
nega in invalidskega davka.

Vloge v tekočem računu se
obrestujejo po 4 1/2%.

Hranilne vloge so vezane na
dobo četrt leta po 5 1/4%,
na dobo pol leta po 5 1/2%.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v
Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo, kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih
instalacijskih del kakor tudi
za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni iz-
vršitvi. Proračun brezplačno in poštine prosto. Popra-
vila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Ali ste se že naročili na revijo
„Novi Zapiski“?

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/1.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Glavnica skupno z rezervami nad K 60.000.000.

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skup-
nost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in
na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.